

NOWINY

DLA WSZYSTKICH

DZIENNIK ILLUSTROWANY

3

Cena nr u wszędzie
ct. (6 hal.)

PRENUMERATA w Krakowie
i Podgórzu miesięcznie K. 140
za odrobinę do domu dopłaca się 20 halercy.

Na prowincyi miesięcznie K. 150
Prenumerata za granicą
miesięcznie 1 mk. 50 fen., 3 franki 50 ct.

OGŁOSZENIA

Na pierwszej stronie przed
tekstem za wiersz petitiu 1 K,
ogłoszenia na czwartej stronie
za wiersz petitiu po 20 h.
Nadesłane za wiersz 60 h.
Inseraty prowadzi w swoim
zarządzie p. St. Dyrankle-
wicz, ul. św. Jana 1. 30, dom
pod „Pawim” od 8 r. do 9 r. popoł.
z wyjątkiem niedziel i świąt.

Na Lwów skład i ekspedycja:
Agencya Sokolowskiego
— Pasaż Hausmana 9. —

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:
ul. Zaczęcie 7 (obok gmachu starostwa)
Telefon Nr. 512.

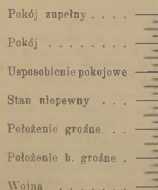
Redaktor i wydawca:
LUDWIK SZCZEPAŃSKI

Wiadomości telegraficzne i listownia przyjmują
redakcyja — (TELEFON 512) — od godziny 7 rano do
godziny 8 wieczorem. — Rękopisy nie zwraca się.

„Nowiny” wychodzą codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt. — W chwilach ważnych dodatek popołudniowy i wieczorny.

Barometr

politycznego stanu.

Sytuacja na dalekim Wschodzie.

Jeszcze długi urzędnicy.

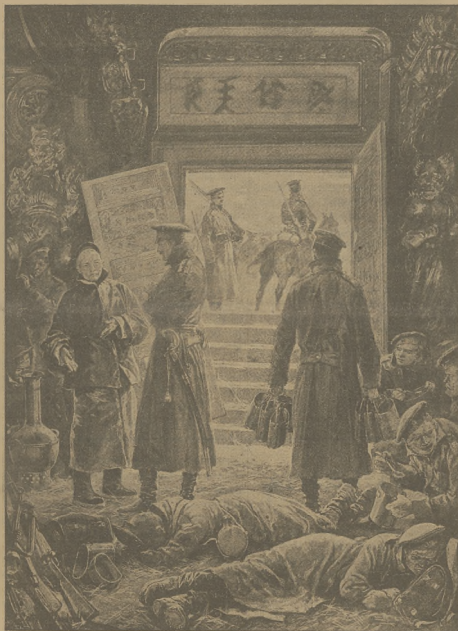
Odnosnie do naszego wczorajszego artykułu o urzędniczej biedzie podajemy dziś jedną ciekawą cyfrę: milion pięćdziesiąt tysięcy. Tyle tylko wynosią długi urzędników państwowych w samym Krakowie i to tylko długi *zakondygowane na pensyach*. A trzeba dodać, że do tych szczęśliwców, którzy mają kondyktę na pensyi, nie wliczono jeszcze urzędników kolejowych i że nie wzięto w rachubę długów wekslowych i mniejszych przychodów oraz owych gnębiących nieraz bardzo rat za mundury, ubranie cywilne i książki.

Czyż wobec tej milionowej cyfry nie jest ów ministerjalny reskrypt długiowy bolesną ironią i biurokratycznym, bo tylko na papierze wykonalnym, ukazem? Niechże ministerjum skarbu wyasygnuje najpierw ów milion z kas rządowych na spłatę długów, a p.tem — potem może być mowa o dyscyplinarkach przeciw zadłużonym urzędnikom.

Podane przez nas cyfry wycie są z petycyi c. k. urzędników krakowskich, starających się podwyższenie dodatków aktywalnych; komitet wydołzył podówczas cyfry te z urzędowych ksiąg likwidacyjnych.

Jako ilustracyę owego ukazu, o którym pisaliśmy, dodajemy, że rząd, (czy także w celu, aby polepszyć byt urzędników?) oszczędza na interkalarych w ten sposób, że u. p. na sąd. urzędnikach kancelaryjnych okręgu krakowskiego oszczędzono w roku 1903 — 21 000 koron, przez *zwleknięcie z awansami*.

Co do sądu, jesteśmy przekonani, że nowy prezydent p. W. Hausner nie dopuści do tego rodzaju krzywdy urzędników.

Z terenu przyszłej wojny: Moskale rozkwaterowali się w świątyni Buddy. (Typowa scena rosyjskiej okupacyi w Mandżurji).
(Petr: Ze świata: Kronika ilustrowana.)

Karnawał i nędza.

Stało się to obecnie modnem nawoływać ustawicznie publiczność, aby zamiast wnieść na pogrzebach, zamiast urządzania bankietów, zamiast wydawania halów itp. ofiarowała pieniądze, na cel ten przeznaczone, instytucyom filantropijnym. Pozornie zdawać się mogło, że popularne i efektywne to hasło jest istotnie pobudką zdrową i pożyteczną, którą ze stanowiska społecznego i humanitarnego jaknajgor-

cej popierać należy. Cóż umarłym po wienkach? O wiele właściwiej uczcić pamięć nieboszczyka jałmużną, rzucaną nędzy ludzkiej.

Ach! tak! Ale nie zmiżnieni frazesem efektywnym, przypatrzmy się nieco dokładniej konsekwencyom abnegacyi projektowanej. Mówi się, że nie po wienkach umarłym, ale zapominają się, iż w chwilach żałoby trochę kwiatów, rzączonych ręką zycielną na trumnę nieboszczyka, to pociecha dla żywych, to nieco słońca w smu-

Bieliznę

wetnianą Prof. Dra Jaegera
i Dra Lahmana poleca
SKŁAD KAPELUSZY

ZDZISŁAW ZDANOWICZ
Kraków, Sławkowska 1. 3, Telef. 516.

tki i boleści tych, którym śmierć zabrała drogą istnieć. Ale nawet ze stanowiska społeczno-filantropijnego zdanie, aby wieniec trumienne zamienić na gotówkę dla biedaków, nasuwa poważne wątpliwości. Nie przeczę, że możnaby za pieniądze zaszczędzone niejedną żyłą osuszyć i głodnych nakarmić, ale przecież ogrodnik ma także prawo do życia i jasnina, rzucona niedłuzowi, byłaby w takich warunkach stratą dla dobrego przemysłowca, który w pocie czoła na chleb zarabia i zaiste nie przysyła w dostatek.

Zresztą łatwo jest wstąpić na kazalnicy i przeciw arcydziełu „Pieniądz, przeznaczony na bal, oddać biedakom” ale nie trudniejszego jak w czyn zamienić te słowa. Trzeba się liczyć ze ślabościami ludźmi. Ten i ów usłucha wezwania, ale większość pieniędzy schowa spokojnie do kieszeni. Balu nie będzie, ale biedni na takiej rezygnacji zyskują niewiele.

Sprawa zniszczenia zabaw karnawałowych ze względu np. na klęskę powodzi, która tak strasznie prawie całą Galicję nawiedziła, która tysiące ludzi porzążyła w nędzy, nie jest bynajmniej rachunkiem tak prostym i projektem tak bezspornym, jak to tu i ówdzie twierdzą ludziska poczciwi. Zabawa jest jednym z tych czynników życia ludzkiego, których bynajmniej lekceważyć nie można. Ona jest potrzebą moralną i tylko melancholiki, fanatyki lub mistyki religijny, pogardzający „błahościami doczesnymi”, może uważać ją za zbylek szkodliwy. Ale powiecie może że nie chodzi o zabawę, jako zabawę, lecz o hułanek kosztowną; że nie chodzi o to, aby ludzi zamienić w trapiistów, lecz o hamulec dla rozpasania karnawałowego, że zresztą niema tu mowy o abstynencyjnym zasadniczej i trwałej, tylko o wyjątkowym roku nędzy, w którym jest pożądana jest wstrzemięźliwość wyjątkową.

Te same głosy odezwały się także w Galicji, gdzie jeden z wybitnych uczonych i działaczy humanitarnych, ukryty za pseudonimem „Filantrop” ogłosił w jednym z niemieckich artykułów, nawołujący do umiędziania w zabawach karnawałowych. W odpowiedzi znana ze swych zasług oby-wateckich i szlachetnej ofiarności matro-

na, Anna hr. Potocka z Rymanowa, nadała redakcyi wiązaną uwag, oświe-
dlających sprawę ze stanowiska gospodar-
czego i humanitarnego. Pisze ona tak:

Wielmożny Panie Redaktorze!

Ponieważ artykuł, podpisany „Filantrop”, otwiera dyskusję na temat, czy ma się młodzię tego rokuować i tańczyć wobec ogólnej nędzy, pozwałam sobie zabrać głos w tej sprawie, a to tem więcej, że mnie nie o osobiste względy nie posiadał, jako starą kobietę; córka na wydaniu nie mam, a wazuki się jeszcze czytać uczę.

Pobok artykułu są bardzo szlachetne, ale „Filantrop” zna tylko biedę na wai widzenie. Niech się rozpatrzy w stosunkach klasy pracującej w mieście, a dowie się, że wszystkie prawie sklepy i pracownie naszo wegetują tylko rok cały, z biedą starając się rozchodzić z dekadami zródnia, a żywie ich i żyć to karnawał! Młodym zaś karnawał to rozpasz, ruina i licytacja...

Po śmierci arcykapłana Radolfa, w takim Wiedniu (0) licytacja po licytacji następowała po chybnym karnawale, a cóż dopiero powiędzie o naszych stosunkach! — Karnawał daje pracę setkom ludzi, od taktów i remiz zaczynały i posługują, a skończywszy na tapicerach, ogrodnikach, pracownikach sukien, kapeluszy i sztucznych kwiatów, wrzeszcz hoteli, restauracji i cukrni, nie mówię już o wszystkich sklepach.

Wrzeszcz, choć w teorii można dużo rozprawiać o tańczącym miłostek, w praktyce z czegoż żyje większa część naszych instytucji dobroczynnych? Trzebaży większą część ich pozyskać, gdyby bal coroczny na ich cel chybił! Może to są steauki normalne i krytyce podlegające, ale są! i w taktem nie zaś z teorią trzeba się liczyć, chcąc już przy życiu utrzymać!

Według mnie, punktem ciężkości tej sprawy jest jedna kwestya, a to: czy osoby z karnawału korzystające, swoje potrzeby w kraju, czy za granicą zapożyczają będa — i w tę stronę krytykę zwrócić potrzeba.

Te panie, co w Wiedniu za fason codziennie i mi płacą po 60 zł., a za fason strojej wyżej 100, niech nie tańszą bieliznę krajowej pracowni 10—20 zapłacić, niech skromnie opędają karnawał, zostawiając coś dla

ubogich, ale niech się bawia, niech tańca niech karnawał się uda, bo to życzenie aby się pracujących i strokanych ludzi! Tylko niech tańca ze spokojem sumieniem, że nie sprzewierzyły się zasadzie: Chleb dla swoich!

Anna z Dziatwiskich Potocka,
z Rymanowa.

Ten list zasłużeń matrony, której chyba nikt nie posiada, że sofizmatem obna-
pragnie własne upodobania walcowe i argumentuje tak, jak jej wygodnie, niechaj służy za odpowiedź tym, którzy rokrocznie popiują się tanim trzemasem o „miłosteków”. Dłajmy o to, aby w zabawach karnawałowych jaknajmniej pieniędzy od-
pływało do kieszeni różnych kupców zagranicznych, wygajmy zbytek i przepych rafinowany z domów prywatnych i salo-
nów publicznych, ale nie życzymy, aby lu-
dzie zamieniali się w trapiistów i żalobni-
ków.

Śmiech jest dobry, śmiech jest zdrowy,
Upokajaj słabe nerwy.
Cały Olimp bóstw ródowy,
Nie wyjmując i Minowy,
Śmiać się lubi...

powiada Asnyk.

Nie przeczyamy, że my się nieraz śmie-
jemy za wiele i reakcy przeciw temu
rozskarawalewaniu duszy zbiorowej jest
bardzo pożądana, ale to wzdychanie przy
każdym kieliszku wina, przy bankiecie, przy
każdym obertrasie zawrotnym, że wesołość
jest grzechem, że butelka wypitego szampa-
na mogłaby ocalić dwadziestu ludzi od
śmierci głodowej, jest niewłaściwą i w
skutkach bardzo problematyczną przesadą.
Ciągłe stroinowanie ludzi, że mają odwagę
śmiać się i tańczyć, gdy zwróca słychać
„krzyk i jęk parasyów”, zakrawa albo na
upodobanie kwakrowskie, albo na frazes
indiankarski, który już się wszystkim u-
przykrzył, a który skutkiem tego gdy na-
widzie chwila nowożytności, gdy napra-
wde trzeba mu będzie dać moc elektryzu-
jąca, gotów żadnego nie wywierać wa-
żenia.

Zbrodnia lekarza.

63

Jej zdrowie jest bardzo delikatne. Już dwa razy ocelidam ją od śmierci tylko za pomocą usilnych starań, wielkiej troskliwości i pieczołowitego czuwania nad nią. Wydać ją zamąż, to znaczy stracić ją, a strata byłaby podwójna... dla ciebie, jako męża, dla mnie, jako ojca... Widzisz więc, że nie mogę, że nie powinienem wydać jej za ciebie.

Jerzy milczał. Nagle ujął ręce starca, zmusił go podnieść oczy i rzekł przedko: — Czy mówisz pan prawdę?

Laurent skinął głową.

Tak!

— Ale przecież będzie nas dwóch, aby odczyć ją staraniami, jakie jej są potrze-
bne. Przywiązanie ojca i miłość mego będa zapaskają wszystkie jej potrzeby, u-
przedzą najmniejsze zyczenia; uczynią jej
życie słodka pełne spokoju i szczęścia.

Laurent spuścił głowę, uczynił ruch wiel-
kiego zgnębienia i zniechęcenia i rzekł:
bardzo cicho: — Nie mogę!

— Nie mogę!

Maryja stała w oknie swego pokoju i

wyglądała Jerzego. Gdy go spostrzegła od-
dalającego się, zeszła do ojca. Starzec sie-
dział w fotelu, głowę ukrył w dłoniach i
nie słyszał wejścia córki.

Zbliżyła się do niego cichutko, ukłękła
i odjęła mu ręce od twarzy:

— Ojcie! — szepnęła...

Twarz jego była zalana łzami.

— Dziecko drogiel...!

— Widziałeś się z Jerzym?

— Tak.

— Wyznał ci wszystko?

— Wszystko.

— Powiedział ci, żeśmy się widywali, że
się bardzo kochamy?... opowiadał ci o na-
szych nadziejach, o naszych marzeniach
i że od ciebie tylko zależy, aby się urze-
czywił?... przedstawił ci to życie, jak-
ie z nami podzielisz i które będzie ci
pełne spokoju, otoczone szacunkiem i
czcią tych, co cie kochają? Pozwalasz te-
raz, żełym się z nim widywać, prawdą?
Nie nie stoi już na przeszkodzie, jeżeli
została jego żoną?... ojcie drogi!... nie pra-
dwa?

— Nie.

— Prosił cię o moją rękę?

— Prosił.

— A ty przyrzekłeś?

Madelor nie odpowiadał.

Maryja wolała błagalnie.

— Ojcie! błagam cie!

— Odmówilem — rzekł.

Wstała z żywością, z iskrzącymi oczami.
Zrobiła rach, który przestraszył Madelora
i głos drzał bardzo, gdy rzekła:

— To źle! to bardzo źle!

Wyciągnął do niej ręce:

— Moja córko, Maryjo droga, przebac,
ale ja nie mogę, widzisz, nie mogę. Nie
bądź ze swej strony okrutną i nie prze-
klinaj mnie! Kocham cię i oddałbym chę-
tnie życie dla osuszenia jednej żyły! Żyłem
tylko dla ciebie, czy nie możesz dla mnie
zrobić ofiary ze swej miłości? Bądź ciera-
pliwą! Widzisz, jak jestem już starý i za-
miany, jakie moje włosy są białe. Tak nie-
wiele dni pozostałe, żeby być z tobą. Nie
wychodź za mąż, dopóki ja żyć będę, dro-
gie dziecko. Został przy mnie.

— Ale tybyś nas nie opuścił, ojcie. Wiesz
przecież dobrze, że ja bym nie chciała się
z tobą rozłączyć.

— Trzebaży się rozłączyć.

— Dlaczego? Czy Jerzy nie powiedział
ci, jak cię kocha i szanuje? Czy życie na-
sze nie byłoby wspólne? Jaki powód zmni-
siłby cię oddalić się odemnie?

(Ciąg dalszy nastąpi).

Przybory do szycia i haftu

Wetny, Bawełny, Włóczki, Rękawiczki, Kamasze, Po-
czochy wełniane i bawełniane polecają STEFAN PO-
REBSKI i Ska. ul. Grodzka 1. 2. W niedziele i święta zamknięto

Romans arcyksięcia.

Jak przed kilku już datami telegramy doniosły, arcyksiążę Karol Ferdynand wyjechał obecnie z Pragi na Rialto, pościelony przez Sienkiewicza nazwaną „Jasnym brzemieniem“.

O zamiarze arcyksięcia poślubięcia pięknej panny Czubery wy czytamy dziś w „Kur. Warz.“ następującą korespondencję p. W. Krzyszczewskiego.

W rodzinie Habsburgów meżalansy stały się chlebem powszednim. Jeśli małżeństwo jednego z arcyksiążąt z panną Adamowiczówną wywołało wkręzo wrażeń, to powodem jego była nietylko różnica hierarchii społecznej czy towarzyskiej, ale przeszłość obliczeni, który nazwisko figurowało w pewnych nieprzyjemnych spisach policyjnych. Wobec tego wieść, iż arcyksiążę Ferdynand-Karol, najmłodszy brat następcy tronu austriackiego, zamierza wstąpić w związku ślubne z panną Czubową, córką profesora politechniki wiedeńskiej, nie obudziła żywej sensacji.

Panna Czubowa należy do *professionnel beauty* wiedeńskich. Stoszonego wzrostu i pospodych kształtów, włosy posiada jasne i piękne, chabrowe oczy. Jest podobno bardzo

o rękę córki. Profesor nie miałby nie przeciwko małżeństwu. Niech tylko zgodzi się rodzina kawalerów.

Leżąc rodzina nie chciała się zgodzić. Zakochany uparł się przy swoim. W arcyksiążęcych palacach odbyła się z pewnością niejedna przykra rozmowa. Teraz — jak mówią — najwzajemniejszą przeciwniczką tego małżeństwa okazała się księżna Hohenberg, małżonka arcyksięcia Franciszka-Ferdynanda, która bardzo nie lubi meżalansów w rodzinie Habsburgów. Znaczenie więcej atoli i z innych może powodów, nie lubi ich szedłszy cesarz Franciszek Józef. Szanując jego drażliwość, do tej pory nie powiedzieliśmy go o zamiarach bratanka.

Z najczystszej interwencji wystąpił arcyksiążę Otto. Arcyksiążę Ferdynand-Karol uległ przedłożeniu brata i na razie zanichował swych projektów. Na razie, albowiem — słyszałem to z dobrych źródeł — stanowią małżeństwa z p. Czubową się nie wyraził. Zgodził się wyjechać z bratem do Nizy na pewien czas. Rodzina na nadzieję, że zakochany arcyksiążę zapomni na jasnym brzemieniu o jasnowłosiej pannie. Historia jednak uczy, iż Habsburgowie w sprawach sercowych okazują opór, niełatwy do przewyżyczenia.

Z muzyki.

(Koncert Kamilli Landi, śpiewaczki).

W Tow. muzycznym wystąpiła dnia 29 bm. Kamilla Landi, wobec, jak zwykle, nadzwyczaj licznych słuchaczy. Artystka posiada bardzo szeroką skalę głosu, której śródkowy rejestr z natury altowy, schodzi do głębokiego kontraltu i roznosi się w górę w sfery soprano. Ta wielka skala wyrównana, posiada w górnym rejestrze bardzo wiele siły, chociaż śródkowy głos nie jest młody. Nie zwykła satysfakcy, prawie ucnie rozkoszy są się, słuchając śpiewaczki o takiej pewnością i tak wyrównanych a niezachwianych śródkach. Artystka przetrza się z delongą do najwyższego rejestru lub bazy je tak, po mistrzostwie, że chociaż nie rozgrywa cięciem interpretacji, to nie pozostawia nie do życzenia pod względem artystycznym.

W wyborze utworów na tym koncercie, była wprawdzie wybredna, ale nie dość interesująca. Po prześlimionym utworze Marcella, posełdł bardzo miły Jonelli. Po ary z „Prokora“ (matki śpiewającej syna, po koronacji tegoż) zaśpiewanej wspaniale, posełdł Grieg, chromatycznyjszy od najchromatyczniejszego, chociaż nie pozbawiony właściwego mu nastroju, a w końcu dwie dość monotonne pieśni Chaminate.

Publiczność z wielkim zapalem oklaskiwała artystkę i zmuszała do dodatków.

Orkiestra smyczkowa pod dyrykcją p. Barabazę, wykazała wykonaniem utworu Handla i Volkmana Sereńady, bardzo znaczący postęp.

Poraj.

Przełom w teatrze ludowym.

(Niezadowolona komisja — Nowy dyrektor p. Jęde i jego plany — Rozmowa z p. Jęde — Co widzi p. Müller? — Przyjęty zatarg).

Od dłuższego czasu panu się coś w świątku teatralnym przy ul. Króweaderkiej — i często przychodziło do sączy młody dyrektorom Müllerem a komiata teatralna Towarzystwa Oświaty Ludowej, która władzowie powołała ten teatr do życia i subwenyogonia go, opłacając zresztą najmu budynku teatralnego w kwocie 3600 koron rocznie. Komisja zarządcza dotychczasowemu kierownikowi, że przed teatr zbyt kosztownie i narazą, ja na straty, tak że Towarzystwo które miało 5000

koron fundusu do dyspozycji na cele teatru, wydało już niewykoję tę kwotę, ale nadto zachęgnęło pożyczkę w kwocie dalszych 5000 koron. Dalej zaręczano p. Müllerowi, że nie wszystkie przedstawienia były staranną i t. p. Zatarg zakończył się w ostatnich dniach do tego stopnia, że komitet teatralny chce w powiększyć umowę p. Müllerowi, który od 1 lutego przejmie pan dyrektorem teatru ludowego.

Kierownictwo teatru ludowego objmieją zaś p. Juliusz Jęde, znany artysta sceny krakowskiej, który prowadził będzie teatr na własne ryzyko (t. j. mając gmach bezpłatnie ze strony Tow. Oświaty i subwenyogonia sejmowe w kwocie 1000 koron.)

Rozmowa z p. Jęde.

Nowy dyrektor zabiera się energicznie do pracy i na nadzieję, że sympatyczna instytucja teatru ludowego rozwinię się pomyślnie pod jego kierunkiem.

Co do personalu, z łatwą zrozumiałych powodów opuszczają scenę pp. Müllerowi i pna Mołska, (szostrenica p. Mullera). Jest to ubytek w każdym razie bardzo dotkliwy dla sceny ludowej. Z żalem przyjdzie nam zwłasczka pożegnać p. Mołską, której talent rozwijał się b. pięknie i panią Müllerowa, wybitną w rolach charakterystycznych. Także pp. Wiliarscy opuszczą scenę.

Pan Jęde spodziewa się jednak że braki personalu wynagradzą umiejętnym kształceniem młodych sił sceny ludowej i starannym przygotowaniem sztuk, a zamierza także w bliższej przyszłości uzupełnić swoją trupę.

Nowy dyrektor wytwali w ciągu pierwszego tygodnia sztuki, przygotowane jeszcze przez dyr. Mullera.

Inauguracyjne dla „nowej ery“ przedstawienie odbędzie się dopiero w niedziele 7-go lutego. Złożą się na nie Coppégo dramacki aktory „Robotnicy“, Zaleskiego „Wieliczka za granicą“ satyryczna komedyja, pierwszy utwor tego autora, a zakończy wieczerd krotobwla ze śpiewami „Spokalnie“.

U p. Mullera.

P. dyrektor Müller na zapytanie nasze o przyjęty zatarg, okazał wielkie zdziwienie:

— Do tej pory (t. j. do soboty godz. 3) „Tow. Oświaty“ nie zawiadomiło mnie o wypowiedzeniu umowy. Słyszałem wprawdzie od kolegów, że p. Jęde wczoraj podpisał jakiś kontrakt ale obcycałnie nie o ten nie wiem.

Zresztą dekoracja są moje, personal mój — i w danym wypadku zabrahym wszystko za sobą. Nie wiem, co w takim razie pocznie „Towarzystwo Oświaty“? W każdym razie takie — mojem zdaniem — bezpodstawałe zerwanie umowy, zmniebił by mnie da oddania sprawy sądowi polubowemu. Wiedziałem tu wiele pracy i jęde nie miał się nie powołać, to wzięję, by ktoś był szczęśliwym.

(Pan Müller — dedyguję — ma tylko umowę ustną z „Towarzystwem Oświaty“ z terminem wypowiedzenia dwutygodniowym).

Wico co dalej?

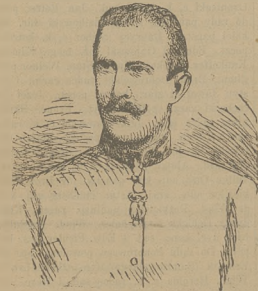
Sprawa teatru ludowego weszła więc w prakry łazę. Szadymy jednak że zatarg da się pomyślnie załatwić, że p. Müller zgodzi się odstąpić deklaracy nowemu kierownikowi.

W interesie potrzebnej instytucji teatru ludowego życzył sobie należyć pokojowego, a rychłego załatwienia sprawy.

Z sali sądowej.

Kraków 30 stycznia.

(d) Polowanie na psa właścielek owlasach tenocyjnych. Bardzo często odbywają się przed sądami rozprawy przeciw chłopcom o kłusownictwo. Nasz chłop po-

Archyksiążę Ferdynand-Karol

załotna. Przed arcyksiążciem flirtowała z nią wielu młodzieńców. By półoczyć koniec jednemu z takich flirtów, o którym zbyt głośno mówiono, ojciec wysłał ją do krewnych w Pradze. Zjadła się, że wpadł z deszczu pod rynek.

Archyksiążę Ferdynand-Karol chętnie obcuje w towarzystwach miłośniczek. Odziedziczył to życie po ojcu, arcyksiążcu Ludwiku-Wiktory, który był jednym z najpopularniejszych Habsburgów w Wiedniu. Wszyscy właściciele sklepów na Grabenue uważali się za jego przyjaciół. Syn zamieszkoł od niedawna Pragę i tam, wśród ludności niemieckiej, dużej zażywa popularności. Nie cieszy się równą sympatją wśród Czechów, ponieważ niedyż należał do zwolenników opasłego Schoenerera.

Interesującą szczegół: kiedy arcyksiążę Franciszek-Ferdynand żenił się z hrabianką Chotkówną, arcyksiążę Ferdynand-Karol był stanowym przeciwnikiem tego małżeństwa. Dziś miał się na nim pastry Kapido.

Gdzie młody arcyksiążę poznał pannę Czubową, dokładnie nie wiadomo. Zapewne na jednym z balów publicznych, na których w Pradzie stała bywa. Potem stał się częstym gościem a wujostwa, pięknej panny, którym widocznie należała wysokiego alianu nie była niemiła.

!Aż wreszcie arcyksiążę zjawia się w gabinecie profesora Czubera w Wiedniu i prosi

W NASZEJ LETNIEJ STOLICY.

Wszela nowela na tle współczesnych stosunków zakupiłaśkiach spisał Wincenty Ogórek (Nakładem „Instytucji Polskiej“).

W osobnej okładce cena 2 korony.

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

siada bowiem żyłkę myślową, która go niejednokrotnie przed krótki sądowe przynosiła.

Dałi stanął przed sądem krajowym karnym pod przewodnictwem radcy Transfelfnera Izidor Augustynia, włościanin z Żalasa, który od kilku lat uprawiał kłusownictwo w lasach tenczyńskich. Dnia 2 listopada z. r. wieczorem wybrał się oskarżony do rewiru, zwanego „Nad gościniec”. Tego samego dnia około 7 wieczorem patrolował tam leśny Jan Korbat i spostrzegł za przepieką znaczącego jakiegoś człowieka ze strzelbą, zwanego Prystajty Gody i poszedł w kierunku oskarżonego, ale gdy ten chciał odwrócić strzelbę, kłusownik rzucił się na niego i zaczął się z nim szarpać, a połoweb był silniejszy, wyrwał dwukrotnie na ziemię leśnicę i jeszcze chciał mu strzelbę zabrać. Leśny widząc, że nie da rady kłusownikowi, poszedł go wolno.

Przew. Cóż Augustynia, poszłicie połowca ze strzelbą na ciutą zwierzynę?

Oskarż. Prawda je, że leśny znalazł mnie ze strzelbą, ale ja tam poszedłem nie na zajęcie lub sarny, ino na psa wieciekiego (wooselę).

Przew. Jaktó? Chcieliście zabić psa i to do tego wieciekiego?

Oskarż. Tak, bo tam u nas był pies i wcielił się jucha, to wzionem strzelbę, bo był jeszcze dzieki pokąsai.

Tribunał pod przesłuchaniem leśnego uznał oskarżonego winnym i skazał go na 3 miesiące ciężkiego więzienia z postem co tydzień. Oskarżony wyрек przystąpił i prosił o odroczenie na 2 tygodnie.

(d) **Niegoda braterska.** Dwaj rodzeń bracia Kazimierz i Tomasz Grucowie, włościanie z Przegląd duchownej, żyją już od 18 lat w ciągłej nienawiści i niezgodzie, procesują się ustawicznie i w ten sposób wzajemnie się niszczą. Są też doskonałe z tej nienawiści znanie nie tylko we wal rodzinnej, ale także w sągach w Liszkach i w Krakowie. Dnia stanął przed sądem starzy brat Kazimierz Gruca, oskarżony o szlifowa uszkodzenie cudzej własności i o zbrodnię ciężkiego uszkodzenia ciała.

W listopadzie, po terminie sądowym w Liszkach, przyszło między braćmi do kłótni i bitki, wśród której Kazimierz Gruca ugryzł w palec Tomasa. Rana skutkiem późniejszego zapalenia ropnego stała się ciężką. Oskarżony, jakkolwiek starzy, chwycił brata za rękę i całując go, prosił o przebaczenie. Ale zawzięty Tomasz był nieobłągany.

Ze względu na nienawiść, w jakiej obaj bracia żyją, trybunał przesłuchał poszkodowanego bez przysięgi.

Świadkowie przesłuchani pod przysięgą zeznali, że oskarżony rzeczywiście w obronie własnej, będąc powalony na ziemię, ugryzł brata w palec.

Wobec tego trybunał wydał wyrok uwalniający.

Ze żmami w oczach podziękował oskarżony za wyrok.

Z KRAJU.

Z Wieliczki. Onegdaj skradłi dwaj chłopcy zegarmistrzowi Pemperowi, jednemu porządnemu w Wieliczce złoty zegarek, oddany mu do naprawy i zamiennił go na nikowy w niejakiego Schustermana, sprzedającego zegarki. Zandarmy sprawców kradzieży wyśledziła. Schusterman połągnięty będzie do odpowiedzialności.

Z Doboszyca donoszą nam: Staraniem towarzystwa kasyowniczego i tow. gimn. „Sokół” odbyło się u nas 28 bm. gmin. zgromadzenie w ostatecznym powstania. Masz odprawił k. Jan Nowak, śpiewał chór Sokół. W nabosławstwie wzięli udział wszystkie miejscowe i zamiejscowe stowarzyszenia, oraz bardzo

dużo publiczności. Na końcu mszy odśpiewano „Boże, coś Polskę” ...

Dla kogo to interes. Pod tym tytułem zamieszcza „Gazeta sandocka” artykuły, w których autor występował ostro przeciw zamierzonemu przez rząd centralny zakupowi od spadkobierców niejakiego Pinoleza budynku, w którym się mieścił sąd obwodowy i kryminal w Sando. Wymienione wyżej pisano podnosił trojaki zarzut przeciw kumom. Ze względu na stan zdrowotny miasta, gdyż kryminal znajduje się w śródmieściu, a w razie choroby między więźniami łatwo może miało paść obara, dalej budinek jest za przyłobny i wilgotny; ze względu praktycznych, gdyż budynek jest absolutnie za mały i za względów zasadniczych, gdyż władze centralne prowadzą całą akcyę poza plecami władz krajowych. Posł Jabloński, który badał sprawę w Wiedniu, podobno przekonał się, że sprawa ta została z góry zdecydowana. Trzeba, aby władze krajowe natychmiast sprawdziły zarzuty, podniesione przeciw kupcu, bo o przyczynach teroż opowiadają sobie różne historyjki...

ZAWIADOMIENIE.

Z dniem 6-go stycznia b. r. w Krakowie przy ul. Szewskiej 1. 8 została otwarta **Wystawa prawdziwych, perłowych, orientalnych dywanów**, porządkowy od 10 złr. Przeto nadarza się Szanownej P. T. Publiczności zakupno prawdziwych perskich, starożytnych dywanów. Tak wielkiego wyboru dywanów w Krakowie jeszcze nie widziano.

Poleca się gorąco Szan. Czytelnikom „Nowin” nowe otworzone zakład optyczny przez fachowców uzdolnionych elektrotechników i optyków T. Lesniakowskiego i T. Armata przy ul. Grodzkiej 6, których ogłoszenie znajduje się w dzisiejszych „Nowinach” na ostatniej stronie i uprasza się o łaskawe przeczytanie takowego i zwiedzenia tego zakładu optycznego.

Taki karnawał — jak obceny, to żaden karnawał, jak w Krakowie w tak słynnych sklepach z kwiatami, jak u P. K. Michałczyński, przy ul. Szewskiej 1. 23, Ludwika Frezego w Sukienniczej 1 i w Bazare kwiatowym, obok grotu Twardowskiego, przy ul. Brackiej — jako w różnych podrzędnych handlach, przeto poleca się gorąco wyżej wymienione firmy.

Co słychać w mieście? Kraków, dnia 31 stycznia.

KALENDARZ.

Dziś w niedzielę Ludwiki. — Jutro w poniedziałek Ignacego. — Pojutrze w wtorek N. M. P. Gromicznicy.

Wielkość dnia 31 h. m. o godz. 7 min. 39; zachód o godz. 4 min. 50; długość dnia godzin 9 min. 09.

Termometr wykazywał o 7 rano -6° C

Niedziela.

Teatr. W mieście po pol. o godz. 8. Kopciuszki — widowisko fantastyczne w 8 obrazach A. Walewskiego; wieczór o godz. 7 „Syn naturalny” kom. w 3 aktach Grenet-Dancourta i Vaucautera.

W ludowym o godz. 3 po pol. „Gwaizta, co się dzieje” kom. w 3 aktach Al. br. Fredry; wieczór o godz. pół do 8 „Smier i grabarz” melodramat w 3 akt. ze śpiewami J. N. Kamińskiego.

Wizyty. W uniwersytecie ludowym (w sali muzeum techn. przem.) wykład dra J. Gertlera pt. „Stosunek prawca-państw. Austrii do Węgier” o godz. 6 po pol. Wykady uniwersyteckie: W sali szkoły realnej wykład dra W. Tokarska pt. „De historice w. Królestwa” Słowackiego; o godz. 8 wieczór.

Odczyty. W sali rady miejskiej odczyt Gedona ks. Gedroycy „Czy alkohol służy zdrowiu” o godz. 4 po pol.

W „Kole samokształceniowej się młodzieży” (Garbanka 7) odczyt dra A. Rarnoldo pt. „Słowacki w ostatniej debie życia i twórczości” o godz. 8 po południu.

Zgromadzenia. W sali prob. „Harmoni” (Krowieńska 36) Walne zgromadzenie członków „Harmoni”.

Wieczorki. W Przyjaciół (ul. Św. Tomasa 37) „Wieczorek styczniowy” o godz. 7 wieczór.

Następny numer „Nowin” ukaze się we wtorek rano o godzinie 6, w dzień święta Matki Boskiej Gromiczniej.

Nowi p. t. abonenci mogą za dopłatą i korony otrzymać w administracji „Nowin” początek powieści „Ślewa Złota” i „Tomasz Skowron”, oraz „Zbrodnia lekarza”.

Z reszury urzędniczej. Odnośnie do naszej wczorajszej notatki podajemy dziś listę wybranych do zarządu.

Prezesem wybrano p. Edmunda Klemensowicza, c. k. notaryusza, Iym wiceprezesa p. Wład. Grodzkiego radcę mag., II gim wybr. Teofila Kurwikowskiego starsz. inż. kol. państw. Do wydziału weszli pp. Stan. Niklas starszy kom. straży skarb., Bronisław Balanda rewid. kolei państw., Aleks. Dawidowicz c. k. radca rządu, dr Ludwik Hauser c. k. koncep. skarb., Bol-Salmirski rew. kol. państw., Wilh. Winkler star. inż. kol. państw., Karol Bittner star. inż. kol. państw., Józef Gronicki c. k. sekr. sądz., Jan Rotter gość do rady państwa, Adam Jdrkowiński star. inż. kolei państw., Maurycy Slesker c. k. kancel. gozai., Edmund Gajowski inż. mag., Edmund Kackoffer dyryktor hipot. Stan. Wosner prof. gimn., Bron. Dobrowolski radca star. Celestyn Jaworski star. kontr. post., Józef Jazgubski nac. spółki kredyt., Franc. Skrzyński radca mag. Inp. Petersch c. k. radca skarb., Mich. Pajor inop. podatk., Stefan Gutowski likwid. Tow. żalcz., Stan. Skapski urz. sąd., Alojzy Niemetz c. k. radca oskar., Julian Otte adw. kol. państw., dr Bron. Guńkiewicz adw. kraj., Artur Thiobarg adw. kol., dr Wład. Patkiewicz nadp. poczt., Klau-dyusz Dębicki insp. kolei, Wład. Hajdukiewicz dyr. kanc. sądz. i Edw. Pichler urz. kol. p.śn. Do sądu honorowego powołano pp. dra Ernesta Bandrowskiego dyr. szkoły handl., Wład. Herolda c. k. radcę sądz. i Marc. Lewińskiego c. k. prof. gimn. Do komisji rezyzywalny wybrano pp. Pawła Clompe urz. banku austro-węg., Wład. Leitnera star. rewid. kolei państw. i Władysława Semelkę adw. kol. państwowej.

Resursa urzędnicza jest obecnie największą i najnrlichwsem towarzystwem w Krakowie, liczy bowiem przeszło 400 członków i daje im prócz sposobności do rozrywki także i znaczne korzyści materialne, jak tow. konsumpcyjnej! Wobec tego sądzimy, że Bożka członkowie nie chybnią i w niedługim czasie wródszcie jeszcze conajmniej w dwójnasob, tembardziej, że nowi wybrani wydział dają jak najlepszą gwarancję rozwoju towarzystwa.

W sprawie urzędniczej obwidia się w poniedziałek 1 lutego bal konsumpcyjny z weselom krakowickim, zaś we wtorek 2 lutego zabawa kostymowa dla dżeci członków. Komitet dołoży wszelkich starań, by obie te zabawy wypadły jak najspanialnej.

Wieżór styczniowy urzędsz dziełsz w niedzielę stow. rękodzielniców „Gwiazda” w lokalu własnym przy ul. Granicznej 1. 6. Stow. wstępne wypowie k. prelat W. Bandurski, odczyt o powstaniu wygotni znanu prelegent prof. dr St. Koszowski. W aktad program wchłada dajsz produkcje muzyczne, wo kalne i deklamacyjne. Na zakończenie amatorszy odegrają „Dziśsiąty pawilon”. Początek o godz. 7 wieczór.

W domu robotniczym przy ul. Św. Tomasa urzędsz grono akademików z „Kółkiem młodzieży” wiecór patriotyczny dnia w

„WAWEL”

Katedra i szanek po restauracji przez dra J. Żelazewskiego i Józefa Nelando Trępkę. — Kolosowe ilustracye St. Tondu i Henryka Ulembry. Cena 8 koron w oprawie w płótno angielskie. Działek tak ciekawego, obrządnego w popularny sposób naszą świętę narodoła, literatury nasza nie posiada. **Do nabycia we wszystkich księgarniach.**

Najpiękniejszy podręcznik, najmlsz pamiątka z Krakowa.

niedziela o godz. 7-mej ku uczczeniu rocznicy powstań styczniowego. W programie słowo wstępne, muzyka, deklamacja, a na zakończenie sztuka w 2 odactach „Za szan-darem”.

Akad. Koło Szkoły Ludowej wraza we wtorek 2 lutego w sali hotelu Bristal zabawa taneczną na dochód towarzystwa.

Pierwsza herbaciarnia ludowa. W sprawie L. herbaciarni ludowej utrzymuje się od zarządy tego zakładu Józefa Schneidra następujące powiadomienie:

Koło panów, opiekujące się zamkniętami dziećmi korzysta z L. herbaciarni ludowej przy ul. Krzyż 1, 10 i przyprowadza tam w każdą niedzielę i święto po katechizacji pod przewodnictwem swojej skarbniczki panny Wandy Szybańskiej około 40 małych dziecięctw i zakupując dla każdej z nich po jednej porcji herbaty i jednej butelczce, w tym sposób przyczynia się do tego, że to biedne głodne, zaniedbane i opuszczane dzieci mogą się bardzo małym kosztem pocieść zdrowym i ciepłym pokarmem.

Byłoby wskazaniem, żeby za tym przykładem poszły i inne podobne stowarzyszenia opiekujące się biednymi dziećmi, jak również żeby biedna młodzież szkolna, nie odleżała rozmięślenia i terminatory korzystali z tego humanitarnego zakładu, w którym za bardzo skromną opłatą można otrzymać zdrowy i ciepły posiłek, a oprócz tego w przyzwyczajony i ogrzany lokalsi korzystają z ciekawych zajęć i wykazują wielce interesujące ofiarowników przed latwiejsze Bełżycy i z kółeczek powieściowych i historycznych, znajdujących się w tym zakładzie, dzięki szlachetnym ofiarodawcom, co także nie mało wpłynęło na ich umoralnienie, a zwłaszcza tych bezdomnych sierot, pozabawionych opieki rodzicielskiej.

Strzejk w fabryce p. Jarry. Jak się dowiadujemy, p. Jarry, właściciel fabryki, nie chce prowadzić żadnych rokowań z robotnikami strajkującymi, którzy się przeważnie rozjechali do czeskich i wiedeńskich fabryk. Mimo to fabryka funkcjonuje dalej, przy pomocy majstrów i kilku robotników nowo przyjeźdźców.

Profesor Mikulicz przybył do Krakowa w celu wykonania operacji na rabinie z Ottyni. Prof. Mikuliczowi uiszczono za tę operację 6.000 K honorarium.

Żadne honorarium!

Pociągi do Zakopanego. W sprawie podwyższenia cen biletów jazdy na kolei Chabówka-Zakopane, urząd gminy w Zakopanem domosi, że gmina płaci najregularniej rocznie sumę zagwarantowaną, 5100 koron Wydziałowi krajowemu, że więc nie z powodu zażłożeń gminnych została podwyższona cena biletów do Zakopanego. Kwotę 13.000 koron płacić ma nie gmina, ale klimatyka, która prawdopodobnie tego zaniedbała.

Dla kochanka. Jan Kwaciakula okradł Anna Mosner, służącą, przy ul. Kopernika 1. 8 restauratorowi Markosowi Spieringowi 20 flaszek wina wartości 200 K z zamkniętej piwnicy i wypyla je wraz ze swoim kochankiem, za co oboje odpuścili jej kuzin.

Wymycać flaszki nieznanego nazwiska przy ul. Stradom natrafili na flaszki, w której było jeszcze „trochę” alkoholu i przy tej sposobności tak się „urznął” że pogotowie ratunkowe trzeźwo go przez godzinę, zanim potrafilo przyprowadzić go do przytomności.

Amatorzy kur. Paweł Piątkowski wdał się w rozmowę z Magdaleną Krzyżkiewiczową, która mu zwróciła uwagę na piękną kurę p. Rozalii Sawickiej, radząc, aby okradł, a ona ją pięknie umiela i razem ją zjadła. Jaką P. okradł kurę i nie Krzyżkiewiczowa ani koscielec z niej nie dla Piątkowskiego. Na domiar policyja go przyaresztowała. Krzy-

żkiewiczowa także stanła przed sądem, jako oskarżona o współdziałanie w kradzieży.

Założenie. Dwie służące przy ul. Cyprija 1. 10 Kasia i Marysia zczywały się tej nocy. Pogotowie zdołało na czas przyjeść im z pomocą.

Nekrologia. Maryja Staszczkowa, matka znanych krak. obywateli Bina i Adama Staszczki, pisarza dramatycznego, zmarła w Krakowie, przekazywszy lat 83.

Ze świata.

Brabria i szewrowania. Nie małą sensacją obudził w Budapeszte śluch, jaki się tam odbył przed paru dniami. Hrabia Stefan Gyulaj, pan na Maros-Nemeth i Radoska, ożenił się z panną Elżbietą Kolozia, córką majstra szewskiego w Wiedniu. Panna Kolozia odznaczała się nadzwyczajną pięknością. Miejszka o rodziców we Wiedniu, pomagając im szczerem na utrzymanie ich i rodzzeństwa. — Szczęście oszczędności, jakie potrafiła zrobić obracała na urzędowanie do teatru, który brała do lubła. Kiedy pewnego d. powracała wieczorem z Burgteatru, spotkał ją na ulicy hrabia Gyulaj. Uderzony jej pięknością, przystał jej i poprosił ją o podanie nazwiska i adresu. Na drugi dzień hrabia zjawił się w mieszkaniu biednego szewca na Degengasse i oświadczył zadowolonym szewczyźnie, że piękność córki tak go oczarowała, że ją musi poślubić. Niedawno panna przeniosła się do domu hrabiego Gyulaja na Strahgasse, jako gospodyni. Towarzyszyła hrabiemu we wszystkich podróżach, a w listopadzie p. r. hrabia się z nią zaręczył, a ożenił się w Budapeszte dzień ślub zakonczony parą.

Okrucieństwo. Pod takim tytułem zamieszczono jeden z dwutygodników berlińskich artykuł, którego autor pisze między innymi: „Stosunek obu pól staje się subtelniejszy w miarę, jak ludzie wzajemnie lepiej się rozumieją. Najlepszy mąż, jeżeli tylko jest natury grubszej niż żona i nie rozumie jej doładnie, musi ją dreszczem na twarzy oszpecać, nie widząc o tem. Przeważnie tró, najpocieszniejsza żona ma tyłaego sposobów zadzwania męża, jeżeli tylko nie zechce zrozumieć jego odrębnej natury. Dlatego też pierwsze lata małżeństwa są często latami wojennymi, a po wdomieniu kłótni bywa częste poprostu niezrozumienie. Małżonkowie wzajemnie drażnią sobie nerwy, a każdy uważa druzdwo drugiego za śmieśzną zarozumiałość lub głupotę. Liczne okrucieństwa względem dziecka również wyjaśniać tylko można naszą wielką niezajomością jego psychologii. Ludzie zdradliwi, gdyby nagle pojeśli, że złego wyrządzą, przy całej miłości, własnym dzieckom, zwłaszcza w okresie rozwoju. Ponieważ nie przyznaliśmy dziecku żadnych praw, a nasze własne dziecięctwo zapominamy tak szybko, a cierpienia innych rozumiemy tylko wtedy, gdy objawiają się w zrozumiałej dla nas formie, przeto nie wiemy, jaką krzywdę dziecku wyrządzą, zwłaszcza, gdy jeszcze prze-nocną tłuminy jego okrzyki bólu. Gdyby zwierzęta mogły mówić, uderzenie ich ustaloby w znacznej części samo przez się. Zwierzęta niema, jak ryby i robaki, niewątpliwie najbardziej czekać będą, aby się z niemi po ludzku oheczono.”

Śmiertelny marz. Do „Narodnich Listów” donoszą z Bilku w Bośni, że głoński epizod z manewrów letnich, który kilkudziesięciu ludzi przyprowadził o stratę życia i zdrowia, będzie miał już wkrótce epilog. Przez świdła Boleżu Narodziła obradował w Sarajewie trybunał wojenny, obłożony z dwóch je-noraków, dwóch pułkowników i dwóch kapitanów. Sformułowany wyrok — trzymano je-noraka w wielkiej tajemnicy — i posłano go oszczędnie do zatwierdzenia. Wyrok obejmuje: generała Dragoniego, pułkowników Turka i

Grünzweiga, dwóch innych oficerów sztabowych i kapitana Ambrzycha, w którego kompanii — jak stwierdzono — przetrzymali maraz tylko jeden porucznik i jeden dobowy! Wypowiedzianym jest także dyrektor Instytutu w Bilku, major Lasch, ponieważ stwierdzono następujący epizod: W Gopelko, pod Bilskiem, znajduje się cysterna, a maby oddzielny wojska czuwa stale, aby woda nie opadła poniżej oznaczonego poziomu. W dniu fatalnych manewrów, kompania 12 p. p. padając z wielkiego zmęczenia i niezwykłego zmęczenia, zbliżyła się, prosząc o wodę. Major Lasch zapytał dowódcę oddziału, pilniegożycy cysterny, ile jest wody. Podoficer, Węgier, złożył raport po wglądzie, przyczem komandujący nacem dłoni pomiar ziemia, jak wysoko wznosiła się woda ponad normalny poziom. Major, nie rozumiejąc języka swych podkomendnych, sądził, że podoficer pokazuje, ile jest ogółem wody w cysternie i odpowiadając emulgujący żołnierz. Akt oskarżenia zarzuca mu, że z niedbalstwa nie przeszedł się przekonać o stanie wody. „Narodni Listy” zapewniają, że nagród wymierzono bardzo łagodnie.

Ankieta o kostymy teatralne.

Kto ma kostymy damskie sprawiła w teatrze? Artystki same, czy dyrektor teatru?

Kwestya kostymów teatralnych jest od 2 lat stale na porządku dziennym dyskusyj w Niemczech i we Francji. Praktyka w teatrach jest obecnie taka, że kostymów dla aktorów dostarcza z reguły dyrektor, ale niektórzy mają sobie same sprawić kostymy, nieraz mającymu kosztowne. Gaża rzadko wystarcza na teatry... a nie wszystkie artystki chcą lub mogą zniepohalać swoją gałą tak, aby wystarczała na wspaniałe stroje, do których noszenia są obowiązane. Stąd więc problem kostymów teatralnych.

Nie można jednak zaprzeczyć, że o tym problemacie dyskutowano przeważnie w żartobliwy sposób, a zagranicznymi aktorami kwestya kostymów słu nie zakłca. W zabawy sposób trawestuje ankiety, urządzone w tej sprawie, Oskar Blumenthal, znany autor fars, grywanych i w Krakowie, w festy-leonie ostatniego „Berliner Tageblattu”.

Oto szereg odpowiedzi, nadesłanych na ankiety p. Blumenthala przez aktorki, oraz dyrektorów.

„Kochany Panie! Odczytałam Two zapytanie kilkakrotnie od góry do dołu i przeciwnie, lecz senem zwyciężyła nie mogłam. Właśnie mnie, która świeżo oheczabam 26-letni jubileusz mego zawodu w ścisłym koleżanki moich najbliższych przyjaciół, nie mam przypuszczam p. o stosunek sztuki do moralności. Tego wprost nie rozumiem, ponieważ stosunek nie znosi moralności, a moralność nie znosi stosunku.”

Rozumiesz Jan? Z poważaniem
Mima”.

„Szanowny Panie! Daje Ci najświętsze słowo honoru, że po dojrzałej rozwadze dezese-dmę już dawno do przekonania, że wszystkie kostymy historyczne dla artystek, powinien sprawiła dyrektor teatru, choćby miały nie wami co kosztować, choćby te miały być szczyt królowych i księżniczek, choćby potrzebne do nich ornaty i zlotogwiazdy miały nie wiam jak oheczają kasę teatralną.

Spytasz mnie o powody tego przekonania? Bardzo proste.

Na mojej własnej scenie, jak pan wie, wystawiano jedynie tylko sztuki w a p i c e s e a e. i nikomu nie świeciło, ni wolno bez ograniczenia szafować cudzym groszem.

Twój dyrektor
L. H.”

„Czy kostiumy historyczne dla pań teatralnych ma sprawić dyrektor teatru?”
 Ależ wręcz przeciwnie. Tylko kosztowne suknie wplotzone powinien sprawić z własnej kieszeni. To mówią na podstawie długoletniego doświadczenia scenicznego, jaki dyrektor opery, a wiadomo, opery nie rozgrywają się prawie nigdy w epoce wplotcznej.

Dyrektor B.”

„Ależ się uśmiełam z pańskiego listu.
 Czy dyrektor ma płacić moje kostiumy?...
 Pomyśl, że zawsze powinno się płacić. Jak wiem, jestem jako chórzystka angażowana na czas lata do teatru, gdzie za prawo pokazywania się na scenie obowiązana jestem do płacenia dyrektorowi bardzo skromnego odszkodowania.

I to nie ja jedna zawarłam taki kontrakt. Sama słyszałam przecież, jak na pierwszego dyrektora spytał głośno swego kasyera: „Czy wszyscy członkowie już punktualnie swoje gaże popłacili?”

Przy tego rodzaju kontraktach mogłoby chyba zachodzić pytanie, czy artystki są obowiązane pokrywać koszty ubrania swego dyrektora?

Dotąd wprawdzie nie wszczęto na szczęście tej kwestyi. Lecz może w ten sposób naprawdę mego nieuprzedzonego dyrektora na świętą i t. d.

Zerlina Fajkroł.”

„Jako należąca do teatru metropolitanala, zawiadamiam to moje tryumfy ostrożnie unikam wszelkich kosztów.”

Kiedy eunogaj spódniam się do teatru, uścisłałam dyrektora groźnie wlozując:

— Gdzież jest panna Blanka? Dawno pan do jej garderoby. Jeśli się już rozbrała, to możemy zaczynać przedstawienie.

Pomyślnie pan, że dla mnie i moich koleżanek, które rozbiieramy tylko siebie i role między sobą, narzucono zapytanie nie wydające się szczególnie natarczywem.

Twoja Blanka.”

Oto odpowiedź na ankietę!
 I bądź tu mądry.

Pożar Alesandru. W całej Skandynawii zarządzone akcye ratunkową na rzecz pogorzelców Alesandru, którzy potrzebują jak najszerszej pomocy. Oprócz rodziny królewskiej i cesarza Wilhelma, którzy, jak wiadomo, nadałiś wielkich sumy, panny daki obficie ze wszystkich stron, zarówno w gotówce, jak w artykułach żywności i odzieży. Mieszkańcy bowiem nie uratowali nie absolutnie; z początku zaczęto z różnych domów wyrzucać sprzęty na ulicę, ale pożar szczyt się podjął takim niepoehowaniem, że ludzie musieli uciekać przed ściegającym ich płomieniem. Iskry wielkiej płęci ludzkiej spęły się dokoła i wznęcały pożar w różnych dzielnicach miasta. Sikawka parowa, umieszczona na statku, spłonęła wraz z nim. Urząd telegraficzny musiał być kilkakrotnie z miejsca na miejsce przenoszony; urzędnicy ledwie zdążyli chwycić aparaty i przzenieśli je, uciekając przed płomieniami. Oprócz magazynów ekspedycyjnych na balwarce, wzdłuż portu, z całego miasta pozostało tylko około 30 małych domków. Dziesiątki ludzi spędyli przese do bez stwartom pola śród deszczu i burzy, bez pokrycia; inne dziesiątki analizy zabraknie w okolicznych chatach wiejskich, lub na okrętach. Dzieci umieszczone na razie w kociołku. Rozdawanie odzieży i artykułów żywności odbywa się śród tłumów ludzi; zastawiano są już też namioty, nadeślane z miast sąsiednich. Nad obrzydnym pogorzelnikiem unosi się gęsty, grzący dym.

Maszyna latająca. W Kittyhawk, w stanie Karoliny Północnej, bracia Orville i

Wilbur Wrightowie dokonali bardzo udanej próby z maszyną latającą swego wynalazku. Zepchnięta ze zbocza góry, maszyna unosiła się w powietrzu i leciała z szybkością 8 mil angielskich na godzinę, kierowana dowolnie pomocnym motora. Przeleciały trzy mile angielskie na wysokości 60 stóp, kierując maszyną Wilbur Wright opuścił się bez wypadku na ziemię, Bracia pracowali nad maszyną od r. 1901.

Walka ze szczurami. Dzienniki donoszą: Na żądanie francuskiego ministerium rolnictwa, trzech uczonych paryskich, pod wodzą roduka naszego p. Jana Danysza, szefa jednego z laboratoriów w instytucie Pasteura, udaje się w tych dniach do prowincyi Charente na walkę ze szczurami, które rozplęzły się tam nadmiernie i niszczą zbiory przesezroczne. Szczury polne znane są ze swej nadzwyczajnej plodności. Jedna para, w ciągu kilku miesięcy rozplęzła się do 350 sztuk. Prof. Danysz odkrył przed laty dzielnicy bakterie tyfusu szczurzego i prowadzi walkę w instytucie Pasteura kulturę tych bakterij.

Zarazek zaszczepiony jednemu szczurowi rozwija się w ciągu paru dni i choroba staje się epidemiją. Przechodząc jednak od jednego do drugiego, zarazek słabnie. Walkę tego, najlepiej jest niszczyć szczury, nasycając płynem mikrobowym zboża lub chleb. Im kultura zarzaka jest cięższa, tem obiora rozwija się gwałtowniej. Instytut Pasteura przygotowuje obecnie zapasy kultury mikrobow szczurzych. Potrzeba na razie znacznej ilości, gdyż dla doświadczeń w Charente, należy nasycać zarzakiem około 75 centarów zboża lub chleba. (Próby za zarzakiem Danysza były w ubiegłym roku robione w powiecie krakowskim, nawiedzonym w okolicach Bielec, Łuczanowice, Czule i t. d. plaga myszy. Ale próby te nie wypadły pomyślnie, są one bardzo kosztowne i żmudne, tak, że nasi rolnicy ich zaniechali. Przyp. red.)

Ze świata: Kronika ilustrowana.

Moskale w Mandurji. Rycina na (na tytułowej stroncej przedstawia typową scenę rosyjskiej okupacy. Oddział rosyjski rozkwaterował się w chińskiej świątyni Buddy ku przerażeniu kapłanów, chcących chronić miejsce święte od profanacyi.

W przeciwieństwie do Anglików Moskale (oraz Niemcy) nie respektują obyczajów i świętości podbitych ludów, profanują ich świątynie, jak to widzieliśmy w rycinie, wyjętej z teczki rysownika „London Ill. News”.

Scena jest zupełnie wernie pochwyconą z natury. Prawdziwość jej tem więcej jest dla nas waptliwa, jeżeli sobie przypominamy jeden z rysunków Grotgiera z cyklu „Wojna”.

I tam widać żołdaków w świątyni.

Telefonom i Telegrafem.

Rocznica śmierci arcyksięcia Rudolfa.

Wiedeń, 30 stycznia. Z okazji przypadającej dzisiaj rocznicy śmierci następcy tronu arc. Rudolfa, udał się cesarz do krypty w kościele OO. Kapucynów, gdzie odprowadził modlitwę. Cesarz był bardzo mile dotknięty tem, iż sarkofag arcyksięcia przybrane kwiatami i wypytywał się gwardyana, kto nadeśłał to kwiaty. Po 10-minutowym pobycie w kryptce powrócił cesarz do Burgu.

Arcyksiężka Ludwik Wiktor nadeśłała piękną wiankę kwiatów, którą złożono na trumnie. O godz. 11 przed poł. odprawił gwardyan Januszak nabożeństwo żałobne za spokój duszy następcy tronu arcyksięcia Rudolfa.

Z sejmju węgierskiego.
Budapeszt, 30 stycznia. Poseł Smialovsky stawił wniosek, aby wybrano komisję ze stronniów celem partraktacy i załatwienia spraw państwowych. Sprzeciwia się temu hr. Tisza, gdyż jest to sprzeczne z zasadą parlamentaryzmu.

Wniosek upadł. Następnie hr. Tisza proponuje, aby Izba zebrała się dopiero po delegacych, na co Izba się zgodziła. Posiedzenie zamknięto.

Go Turcya donosi o Sarafowiu?

Konstantynopol, 30 stycznia. Borys Sarafow gromadzi na znaczne zapasy dynamitu, celem wysadzenia w powietrze niektórych gmachów rządowych w Adrynopolu i Stambule.

(Wiadomość ta, wychodząca od dyplomacyi tureckiej ma na celu sklonienie mocarstw europejskich do przeszkodzenia Sarafowiu w podróży po Europie. Przyp. Red.)

Widmo wojny rosyjsko-japońskiej.

London, 30 stycznia. Angielskie poselstwo w Tokio otrzymało od angielskiego posła w Petersburgu wiadomość, według której odpowiedź rosyjska, której doręczenia oczekują jutro, ma charakter zadawalniający dla Japonii. Przyjmuje, że, jeżeli ta wiadomość jest prawdziwa, Rosya z pewnością uczynia koncesye, a Anglia przekona Japonię, aby uznała notę za zadawalniającą.

W teatrze miejskim dnia 31 b. m. o godz. 8 po poł. „Kopulussel” widowano fant z 8 obraszcach z muzyką, splewaną i tańcami B. Grimma i Genere, przeobraż. A. Walewski.

Janet P. Gózdziak	pana na Białych	PP. Zetwilerowice
Sybilka, jego druga żona,	przebiegła	
Małżeństwa		
Zebrał-Gwiazdó		Mrozowska
Baba-dziwo		Jednowski
Król Owieczek		Komarska
Kobolczy Krasnolęci		Przybyłowicz
Białeńka, wielki komisarz		Leszczyński
Kasztelanowa Moździec		Walewski
Halina, jej córka		Wojcikowa
		Walczakowa

W wieczorem o godz. 7-mej:

W teatrze miejskim dnia 31 b. m. **syn nadnaturalny** brociwalski w 8 aktach Genet-Danowicz J. M. Vancarel, przekład J. Pionigaja. Dożydnyusz Montarburg 1p. Zetwilerowice Zofia, jego żona Komarska

Helena, ich córka Dolbichanka

Jeleni (Chamoussel, kapitalista) Walewski

Juljana, jego żona Jednowski

Ferdynand de Starie Leszczyński

Estera du Parvis Wolska

Marcel Leszczyński

Heliodor Lariel Zawierski

Zaza, śpiewaczka operetkowa Jerczi

Jesef, kelner Strycharaki

Celestyn, ogrodnik Segeny

Sydonia, pokojówka Sokolick

Klara Jerczi

Rzecz dzieje się za narzecz czaków we Francyi w Epinal.

Cennik Izby handlowej w Krakowie z 30 b. m.

Waluły	Placę	Żądają
	w kor.	
Ruble papierowe	359.0	359.50
Marki niemieckie	116.80	117.30
Franki papierowe	95.-	95.50
20-to frankowi w złocie	19.-	19.10

NADEŚLANE.

Jutro, w poniedziałek, wyjdzie „Kuryer Krakowski”. Cena 2 ct.

Kalendarzyk Pamiętkowy

Z EPOKI AGONII POLSKIEJ I WALKI TOCZONEJ O JEJ NIEPODLEGŁOŚĆ. Szanujmy i czelejmy wspomnienia przeszłości naszej. Wspominaj, macy pamiętać. Pamiętki historyczne, to nasz reliwio, to świętosc nasza. Biada temu, kto zapomnia o ołczkiej ziemi. **ŁÓDŹ.** ST. MLKOWSKI — WYDAŁ. ST. CYRJA NKRIEWICZ. CENA 10 hal. Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Stanisław Leśniakowski & T. Armatys

 OPTYK I MECHANIK

w Krakowie, ulica Grodzka L. 6

polcają swój nowo otworzony

ZAKŁAD OPTYCZNY

obficie zaopatrzone w przybory, wchodzące w zakres optycznego.

Wszelkie zamówienia według recept pp. lekarzy okulistów, oraz naprawy wykonujemy bezzwłocznie, po przystępnych cenach.

Dla PP. c. k. urzędników, akademików i studentów

15 procent upustu.

Urządzamy instalacje dzwonek elektrycznych,
telefonów i t. p.

94 4 6

K. u. k. Geniedirektion in Krakau.
Res. Nr. 65/V. R.

Auszug aus der in der Nummer 23 dieses Blattes „Nowiny“ vom 29. Jänner 1904 vollinhaltlich kundgemachten Offertausschreibung.

Offertausschreibung.

Zur Sicherstellung der bei den Neubau zweier Objekte für den in Krakau zur Errichtung gelangenden Zentralfahnhof vorkommenden Banarbeiten und Lieferungen findet am 18. Februar 1904 um 11 Uhr vormittags bei der k. und k. Geniedirektion in Krakau eine schriftliche Offertverhandlung statt.

Kostenvoranschlagssumme rund 30'000 Kronen. Unternehmungslustige werden hiezu eingeladen.

Die vollständige Offertausschreibung befindet sich in Nummer 23 vom 29. Jänner 1904 dieses Blattes „Nowiny“.

Krakau, am 25. Jänner 1904.

Verwaltungs-Kommission
der k. u. k. Geniedirektion in Krakau.

C. i. k. Dyrekcya inżynieryi wojskowej w Krakowie.
Res. L. 65/V. K.

Wyciąg z rozpisania ofert w Nrze 23 „Nowiny“ z dnia 29 stycznia 1904 w całej ośnowie zamieszczonego.

Rozpisanie ofert.

Celem oddania w przedsiębiorstwo mających się rozpocząć dwóch nowych robót budowlanych z dostawą materiałów, na wybudowanie budynku dla głównego składu materiałów budowlanych w Krakowie, odbędzie się dnia 18 lutego 1904 o godz. 11 przed południem w c. i. k. Dyrekcji inżynieryi wojskowej w Krakowie publiczna licytacja w drodze ofert pisemnych. Kosztorys oznaczony w przybliżeniu na 30'000 K. Mających chęć zaprasza się do wzięcia udziału w tej rozprawie ofertowej.

Dokładne rozpisanie ofert zamieszczone w Nrze 23 „Nowiny“ z dnia 29 stycznia 1904.

Kraków, dnia 25 stycznia 1904.

Komisja administracyjna
c. i. k. Dyrekcji inżynieryi wojskowej w Krakowie.

Do wynajęcia w Dębniakach
ul. Ogrodowa l. 130

5 pokoi i kuchnia na l. piętrze
— od 15-go Lutego.
3 pokoje i kuchnia od 1 Lutego,
1 pokój i kuchnia zaraz.
Wiadomość w Dębniakach lub
w Krakowie, ul. Zielona l. 2, na
rogu w sklepie. 101 1 4

**Duży skład
Nafty**
jest zaraz do sprzedania.
Wiadomość ul. Starowiślna 1.

Realność

dobrze zbudowana z pięknym
widokiem z ogródkiem
do sprzedania.
Wiadomość w biurze ogłoszeń
„Nowiny“ ul. św. Jana l. 30

Lekcji gry na fortepianie
udziela rutynowany nauczycielka
od 30 ct. za godzinę.
Zgłoszenia ul. Garbarska l. 90.

Zastawione brylanty
perły, złoto, srebro i inne
klejnoty wykupuje się bez-
płatnie, celem zakupu na
najwyższych cenach.
M. Brenner, ul. Szpitalna 9,
634 jubiler. 159-300

== WYRÓB KRAJOWY ==
stępnego **ANTONIEGO TABORA**
obuwia
w Krakowie, róg św. Gertrudy i
Zielonej, 674 29 36
poleca w wielkim wyborze obuwie
męskie po 4 złr. 50 ct., damskie
po 3 złr. 50 ct. oraz dziecięce.

Materje wełniane Perkalę, Batystę, Piłtina i Szyrtyngl,
Bieliznę stołową, Bieliznę męską i damską
własnego wyrobu, Flanelę, Barchany, Piłocienka, Zefiry, Kretunę, Bluzki
i Halki gotowe, Koce, Kapy, Chodniki Wyprawy ślubne poleca
Tani Sklep Chrześcijański „Pod Kościuszką”
W KRAKOWIE, UL. MIKOŁAJSKA L. 1. 3-156-300
Zlecenia zamiejscowe wysyła się odwr. pocztą. — W niedziele i święta sklep zamknięty.
Ceny niskie, state.

Jedyny najdłu-
szy skład szpe-
row i regażów
poleca
IGNACY CYPRES
Kraków,
Floryańska 49
Bogato ilustro-
wane cenniki
darmo i opłat.